

PORADNIK PRAWNY

TEMAT: Mediacja

Redakcja i opracowanie:
mgr Anna Jefimow-Czerwonka

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków
otrzymanych z Powiatu Lublinieckiego

**POWIAT
LUBLINECKI**

Szanowni Państwo

W związku z faktem, iż począwszy od 2020 r. mediacja jest usługą powszechnie świadczoną w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz w punktach poradnictwa obywatelskiego chcielibyśmy przybliżyć Państwu ideę mediacji jako polubownego sposobu rozwiązywania sporów.

Mediacja jest pomocna we wszelkich problemach i sporach między ludźmi. Prowadzona jest między innymi w sporach rodzinnych, pracowniczych, rówieśniczych, sąsiedzkich, gospodarczych, szkolnych, oświatowych.

Nieodpłatna mediacja przysługuje osobom, które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

Na wyznaczonych dyżurach mediatorzy poinformują o wszystkich regulacjach związanych z nieodpłatną mediacją w sposób zrozumiały i przystępny. Mediacja będzie dedykowana osobom, które mają wolę rozwiązania sporu na drodze polubownej i czynią to dobrowolnie, bez żadnego nacisku.

W przypadku pytań zachęcamy do korzystania z punktów informacyjnych zlokalizowanych w Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego Poradnictwa Obywatelskiego prowadzonych przez Stowarzyszenie „DOGMA”.

Zespół Stowarzyszenia „DOGMA”

MEDIACJA – czyli szybki dostęp do wymiaru sprawiedliwości.

Moment, w którym decydujesz, że przyszedł czas na zakończenie trwającego konfliktu jest kluczowy.

Prawo do sądu to jedno z najbardziej fundamentalnych praw obywateli.

Niekiedy bywa określane również jako prawo do wymiaru sprawiedliwości lub też prawo do ochrony prawnej. Prawo do sądu wyraża ideę zapewnienia każdemu człowiekowi uprawnienia do przedstawienia swojej sprawy przed organami państwa – sądami – stwarzającymi gwarancje podejmowania sprawiedliwych, obiektywnych i słusznych decyzji.

Wymiar sprawiedliwości realizowany w drodze MEDIACJI.

Sądowa droga rozwiązania konfliktu nie jest jedynym sposobem rozwiązania zaistniałego pomiędzy stronami sporu.

Wyobraź sobie, że zamiast na sali sądowej możesz w przyjaznej atmosferze rozwiązać swój spór prawny a dodatkowo zaoszczędzić czas i pieniądze. To możliwe! W Polsce od kilku lat można rozwiązać zaistniałe spory prawne w drodze MEDIACJI.

Czym zatem jest MEDIACJA ?

Mediacja to próba doprowadzenia do ugodowego, satysfakcjonującego strony rozwiązania sporu na drodze dobrowolnych negocjacji prowadzonych przy udziale trzeciej osoby, neutralnego i bezstronnego mediatora, który wspiera przebieg negocjacji, łagodzi powstające napięcia i pomaga w dojściu do porozumienia.

W jaki sposób możesz skorzystać z MEDIACJI?

Zgodnie z obowiązującymi przepisami z mediacji możesz skorzystać zanim złożysz pozew do Sądu, w trakcie już rozpoczętego sporu przed sądem czyli po złożeniu pozwu a nawet wtedy kiedy już odbyła się jedna z kilku rozpraw. Możliwe jest to również po zakończeniu postępowania przed sądem.

Istnieją zatem dwie możliwe drogi prowadzenia mediacji:

1. Możesz zawrzeć umowę o mediację zanim jeszcze złożysz pozew do sądu albo
2. Po tym jak złożysz pozew sąd wyda postanowienie, w którym skieruje ciebie i osobę przeciwko której wniesiono pozew do mediacji.

Rozróżnia się zatem dwie drogi mediacji : pozasądową i sądową.

Począwszy od 2020 r. mediacja będzie nieodpłatną usługą świadczoną w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego .

W jaki sposób rozpocznie się MEDIACJA ?

Jeśli strony zdecydowały się na pomoc mediatora bez udziału sądu, w pierwszej kolejności powinny wybrać ośrodek mediacyjny bądź danego mediatora, a następnie złożyć wniosek o wszczęcie mediacji. Wszczęcie mediacji następuje w momencie złożenia u mediatora wniosku. Umowa może być zawarta także przez wyrażenie przez stronę zgody na mediację, gdy druga strona złożyła wniosek. Sam moment rozpoczęcia mediacji nastąpi po tym jak obydwie strony sporu wyrażą zgodę na udział w mediacji.

Postanowienie Sądu o skierowaniu sprawy do mediacji. Jeśli Sędzia dojdzie do wniosku, że charakter sprawy i sam spór opisany w pozwie może zostać rozwiązany w drodze mediacji, skieruje waszą sprawę do mediatora. Na krótkim spotkaniu zapyta ciebie i drugą stronę czy wyrażacie zgodę na rozstrzygnięcie sporu w drodze mediacji. Jeśli wyrażycie taką zgodę to sędzia wybierze mediatora z listy osób, które są stałymi mediatorami i skieruje waszą sprawę do mediacji. Może być też tak, że jedna ze stron sporu już po rozpoczęciu rozpraw w sądzie zdecyduje, że chciałaby skorzystać z pomocy mediatora w rozwiązaniu sporu, może wtedy zgłosić taki wniosek sędziemu. Jeśli druga strona nie będzie przeciwna takiemu rozwiązaniu sporu, Sąd przychyli się do takiego wniosku i również skieruje waszą sprawę do mediatora.

Dlaczego strony sporu powinny korzystać z MEDIACJI?

Celem mediacji jest wypracowanie rozwiązania satysfakcjonującego strony konfliktu, a nie ustalenie, kto ma rację w sporze. Czasem sprawa jest tak zawiła, a strony tak bardzo skonfliktowane, że niemożliwe staje się wyjaśnienie wszystkich spraw na Sali sądowej gdyż często dotyczą one sfery osobistej, spraw wstydliwych, strona niekoniecznie chciałaby zeznawać na sali sądowej, gdyż towarzyszą temu wielkie emocje.

Mediacja służy więc załagodzeniu lub wygaszeniu konfliktu istniejącego między stronami, co jest tym łatwiejsze do osiągnięcia, że osoby dotychczas pozostające w konflikcie są równouprawnionymi partnerami w rozmowie, w poszukiwaniu rozwiązania dzielącego ich sporu. Nikt nie może narzucać stronom sposobu rozwiązania sporu, to same strony są odpowiedzialne za wynik mediacji. W trakcie mediacji można spokojnie opowiedzieć o swoich lękach wątpliwościach czy też wielokrotnie wrócić do omówionej już kwestii. Mediację prowadzi i czuwa nad jej przebiegiem bezstronny mediator.

Kim jest MEDIATOR ?

Mediator jest zawodowym specjalistą posiadającym teoretyczną i praktyczną wiedzę o negocjacjach, mediacjach źródłach sporu czy konfliktów. Mediator oferuje profesjonalne usługi zwaśnionym stronom łączy w swojej pracy cechy prawnika i psychologa. Mediator służy pomocą dla stron w rozumieniu ich konfliktu oraz skutków dalszego prowadzenia sporu. Mediator wspiera strony w konstruowaniu możliwych do przyjęcia dla stron sposobów rozwiązania zaistniałego sporu. Mediator prowadzi ze stronami sporu bezstronne rozmowy. Mediacja może być na życzenie stron prowadzona osobno z każdą z nich. W ten sposób mediator może omówić z daną stroną, co jest dla niej priorytetem w tym sporze oraz jak rozumie złożone propozycje drugiej strony sporu. **Każda taka rozmowa jest poufna.** Mediator nie ujawni treści rozmowy z tobą drugiej stronie, chyba, że upoważnisz go do przekazania tej informacji jako twojego stanowiska w tym sporze. Mediator nie jest stroną w sporze może zatem pomóc wam spojrzeć na konflikt w neutralny sposób. Mediator korzystając z własnego doświadczenia zawodowego pomoże wam wypracować satysfakcjonującą was ugodę. Mediator nie może być przez żadną ze stron wskazany jako świadek w sprawie, w której prowadził mediacje. Jeśli strony podczas mediacji nie podpiszą ugody to żadna ze stron nie może przed sądem powoływać się na informacje czy propozycje jakie zostały jej przekazane w podczas spotkań mediacyjnych.

Gdzie mogę znaleźć MEDIATORA ?

Każdy Prezes Sądu Okręgowego wpisuje do wykazów instytucję lub osobę wyrażającą gotowość do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego po stwierdzeniu spełnienia określonych przepisami warunków.

Zatem mediatora najłatwiej znaleźć w wyspecjalizowanych w tym celu Ośrodkach Mediacyjnych, na stronach internetowych Sądów Rejonowych i Sądów Okręgowych.

Jakie rodzaje spraw mogą być skierowane do MEDIACJI ?

mediacje cywilne (np. spory sąsiedzkie; roszczenia o zapłatę; spory między instytucjami, a petentami jak również pomiędzy przedsiębiorcami oraz klientami, spory dotyczące podziału majątku dorobkowego oraz wszelkie inne spory mogące być przedmiotem wniesionej sprawy do Sądu Cywilnego)

mediacje gospodarcze (spory pomiędzy podmiotami gospodarczymi odnoszące się np. do naruszania bądź niewłaściwego wykonywania zobowiązań wynikających

z umowy; spory dotyczące praw autorskich, nieuczciwej konkurencji oraz wszystkie te spory, które właściwość sądową lokują w Sądzie Gospodarczym) mediacje karne (np. spory w których występuje sprawca postępowania -dorosły albo nieletni- oraz ofiara, która jest poszkodowana w kontekście czynu karalnego) **mediacje pracownicze** (np. spory występujące w zakładach pracy dotyczące spraw pracowniczych, kadrowych, działowych; spory odszkodowawcze, dotyczące mobbingu, a także te, które składane są na wokandę do Sądu Pracy) **Mediacji nie stosuje się do sporów z ZUS !**

mediacje rodzinne (np. spory prowadzone między małżonkami (partnerami) na tle okołorozwodowym, rodzicielskim, finansowym, alimentacyjnym, ustalenia kontaktów z dzieckiem – współtworzenie planów wychowawczych, konflikty międzypokoleniowe, etc.)

mediacje rówieśnicze/szkolne (np. spory eskalujące w środowiskach szkolnych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych dotyczących relacji wewnętrznych wśród uczniów oraz kadry pracowniczej, hejt internetowy)

Jak przebiega postępowanie MEDIACYJNE ?

Czyli MEDIACJA jak to działa?

Mediacja sądowa - następuje z inspiracji sądu lub stron, w toku toczącego się postępowania sądowego, ale zawsze za zgodą stron postępowania, sąd kierujący strony na mediację w postanowieniu wskazuje mediatora w pierwszej kolejności wybranego zgodnie przez strony, a w przypadku braku takiego wyboru wedle swego wskazania , doręczając mu postanowienie. Po jego otrzymaniu mediator kontaktuje się ze stronami, ustalając termin i miejsce spotkania. Wyjaśnia im zasady i przebieg postępowania mediacyjnego oraz ustala, czy strony wyrażają zgodę na mediację. W sprawach karnych mediator po otrzymaniu postanowienia o skierowaniu sprawy do mediacji, kontaktuje się z podejrzanym/oskarżonym oraz pokrzywdzonym i wyjaśnia im cele postępowania mediacyjnego, jak również informuje o przysługujących uprawnieniach. Jeżeli skierowani na mediację potwierdzają chęć udziału w niej, wybierają sposób jej prowadzenia w postaci bezpośredniej wspólne spotkanie albo pośredniej bez osobistego kontaktu. W tym ostatnim mediator spotyka się z każdym z uczestników na osobności, przekazując, w zakresie uzyskanej zgody, stanowiska i oczekiwania co do warunków ugody. Protokół z mediacji nie zawiera żadnych informacji co do stanowisk stron, a także ich oceny przez mediatora, zaś informacji z mediacji nie można przekazywać osobom trzecim.

Jeżeli mediacja kończy się zawarciem wspólnie wypracowanej ugody, którą 6 strony podpisują, mediator przekazuje sądowi protokół wraz z ugodą, a także

doręcza odpis protokołu stronom. Sąd bada zgodność ugody z prawem i zasadami współżycia społecznego, a także ustala czy nie zmierza do obejścia prawa i czy jest zrozumiała i nie zawiera sprzeczności, a w przypadku braku zastrzeżeń zatwierdza ją. Zatwierdzona ugoda ma moc prawną ugody zawartej przed sądem i kończy postępowanie. Jeśli ugoda, której nadano klauzulę wykonalności nie została wykonana, można skierować jej wykonanie do egzekucji komorniczej. W przypadku braku ugody, sprawa wraca na drogę postępowania sądowego i strony mogą dochodzić swoich praw w tym postępowaniu.

Mediacja umowna – kiedy strony sporu dobrowolnie decydują się na poddanie się mediacji, wspólnie wybierają mediatora lub wskazują sposób jego wyboru, przy jego udziale w umowie określają czas i zakres prowadzonej mediacji. Przebieg mediacji i działania podejmowane przez mediatora są analogiczne, jak w przypadku mediacji sądowej, poza elementem związanym z czynnościami sądu dotyczącymi skierowania na mediację i zatwierdzenia ugody.

W punktach pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego mediatorzy w ramach dyżurów mediacyjnych będą prowadzić posiedzenia mediacyjne.

Na nieodpłatną mediację składać się będą również: działania informacyjno-zachęcające do korzystania z mediacji, przygotowywanie projektu umowy o mediację i wniosku o przeprowadzenie mediacji, udzielanie pomocy w sporządzeniu wniosku o zatwierdzenie ugody mediacyjnej przez sąd.

Jakie są zasady MEDIACJI ?

- **dobrowolność** - strony dobrowolnie wyrażają zgodę na udział w postępowaniu mediacyjnym. Zgoda ta może być cofnięta na każdym etapie trwania mediacji przez każdą ze stron. Wobec uczestników postępowania mediacyjnego nie może być stosowana jakakolwiek forma presji czy nacisku odnośnie udziału w mediacji,
- **bezsronność** - strony mediacji mają równe prawa i powinny być traktowane jednakowo,
- **poufność** - przebieg postępowania mediacyjnego objęty jest tajemnicą,
- **neutralność** - mediator nie może narzucać stronom własnych propozycji rozwiązań sporu, porozumienie jest wypracowywane przez same strony. Jedynie na zgodny wniosek stron mediator może wskazać sposoby rozwiązania sporu, które nie są dla stron wiążące. Mediatorowi nie wolno czerpać żadnych korzyści z tego, co jest przedmiotem negocjacji pomiędzy uczestnikami ani też z faktu, sposobu lub formy zawarcia ugody,
- **akceptowalność** - strony muszą zaakceptować osobę mediatora i jego pomoc w dochodzeniu do porozumienia. Mogą również na początku mediacji uzgodnić z mediatorem reguły mediacji, których następnie w toku mediacji powinny przestrzegać.

Jakie są koszty MEDIACJI ?

Mediacja w punktach nieodpłatnej pomocy prawnej oraz w punktach nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego będzie usługą świadczoną bezpłatnie, dla osób które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

W mediacji umownej cywilnej koszty mediacji wynikają z cenników poszczególnych ośrodków, czy mediatorów i określone są w umowie o mediację, jaką strony zawierają z mediatorem (lub ośrodkiem).

Koszty mediacji toczącej się na skutek skierowania przez sąd określone są w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym (Dz. U. 2016. 921 z późn. zm.), średnio wynoszą od 100 zł do 1000 zł i zależą od rodzaju sprawy lub wartości przedmiotu sporu.

Koszty mediacji karnej i z nieletnim sprawcą czynu karalnego pokrywa w całości Skarb Państwa. Natomiast jeśli strony same zgłosiły się do mediatora (bez skierowania sądu, prokuratora lub policji), to one pokrywają koszty mediacji. W takim przypadku wysokość wynagrodzenia za mediację jest ustalana przez strony i mediatora przed rozpoczęciem mediacji (średnio od 100 zł do 1000 zł).

Mediacja może być również przeprowadzona przez Mediatora lub dany Ośrodek Mediacyjny bezpłatnie.

Jakie skutki wywołuje zawarcie ugody w MEDIACJI ?

Ugoda zawarta przez strony przed mediatorem wymaga zatwierdzenia przez sąd, by mogła uzyskać moc prawną ugody sądowej, tzn. by mogła wywoływać takie same skutki, jak w przypadku, gdyby strony zawarły ugody przed sądem.

Niezbędne jest przy tym złożenie przez stronę wniosku o zatwierdzenie ugody. Sąd z urzędu nie może zatwierdzić ugody. Samo zawarcie ugody ani też złożenie przez mediatora protokołu w sądzie nie stanowi podstawy wszczęcia postępowania o zatwierdzenie ugody.

Wniosek o zatwierdzenie ugody może złożyć każda ze stron samodzielnie. Możliwe jest także złożenie wspólnego wniosku przez pogodzone strony.

Jeżeli ugoda podlega wykonaniu w drodze egzekucji, sąd zatwierdza ją przez nadanie jej klauzuli wykonalności. W pozostałych przypadkach sąd zatwierdza ugody postanowieniem na posiedzeniu niejawnym. O terminie posiedzenia niejawnego sąd nie zawiadamia stron, doręcza im jedynie odpis wydanego na

Sąd odmówi zatwierdzenia ugody, jeśli jest ona sprzeczna z prawem, miałyby służyć obejściu obowiązującego prawa lub jest niezrozumiała bądź zawiera sprzeczności. Zdarza się też, że strony nie muszą lub nie chcą występować do sądu o zatwierdzenie ugody, dzieje się tak wtedy, gdy strony bezzwłocznie spełniają roszczenia wynikające z zawartej ugody.

Jak widać strony mają całkowitą kontrolę nad przebiegiem postępowania mediacyjnego od samego momentu wskazania mediacji, jako sposobu rozwiązania sporu, aż do jego zakończenia.

Jakie są zalety MEDIACJI ?

Mediacja:

- zapewnia stronom możliwość decydowania o jej ostatecznym wyniku sporu,
- zwiększa gwarancję usunięcia na trwałe konfliktu, do jakiego doszło pomiędzy stronami,
- pozwala wypracować stronom akceptowalne rozwiązania problemu, dostosowane do ich indywidualnych potrzeb i oczekiwań,
- służy zapewnieniu harmonii społecznej i konstruowaniu prawidłowych relacji międzyludzkich,
- zapewnia równorzędną pozycję dla wszystkich stron konfliktu lub sporu,
- pozwala spojrzeć na spór z innej perspektywy, skłonić strony do rozważenia problemu z punktu widzenia drugiej strony,
- zaspokajają potrzebę opowiedzenia o swoich krzywdach, doznany poczuciu niesprawiedliwości,
- zapewnia wyższą skuteczność realizowania porozumień, bowiem strony, które same je wypracowały, czują się także odpowiedzialne za ich wykonanie,
- przyczynia się do skrócenia okresu trwania postępowania sądowego,
- przyczynia się do zmniejszenia kosztów związanych z postępowaniem sądowym,
- realizuje konstytucyjną zasadę dostępu do wymiaru sprawiedliwości, zwaną potocznie prawem do sądu, w praktyce zaś rozumianą nie tylko jako zapewnienie szybkich i niedrogich procedur sądowych, ale także alternatywnych pozasądowych procedur rozwiązywania sporów.

Notka o autorze:

Anna Jefimow-Czerwonka – doktorantka w Katedrze Prawa Pracy i Polityki Socjalnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego, Mediator wpisany na listę Stałych Mediatorów Sądowych prowadzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego w Gliwicach, Mediator wpisany na listę osób Godnych Zaufania, uprawniona do prowadzenia mediacji karnych oraz mediacji w sprawach nieletnich, autorka publikacji naukowych.

O Stowarzyszeniu:

Stowarzyszenie „DOGMA” jest jedną z wiodących organizacji pozarządowych, która od 16 lat realizuje szereg inicjatyw obywatelskich nakierowanych na poszerzenie świadomości prawnej społeczeństwa oraz dostępu do bezpłatnych porad prawnych i obywatelskich.

Od 2016 roku Stowarzyszenie realizuje zadania wynikające z ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej.

W ciągu 4 lat udzielono ponad 30 tys. porad osobom znajdującym się w kryzysowych sytuacjach życiowych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, niejednokrotnie pozbawionym środków finansowych do poszukiwania profesjonalnej pomocy prawnej na rynku usług prawniczych. Obecnie w ramach statutowej działalności Stowarzyszenie współpracuje z ponad 60 prawnikami, specjalizującymi się w różnych dziedzinach prawa.

W roku 2020 pełniły dyżury w 46 Punktach Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Obywatelskiej na terenie województwa śląskiego i małopolskiego.

Wykaz punktów znajduje się na: www.dogma.org.pl

Masz pytania, wątpliwości?

Obawiasz się o swoje prawa?

Skontaktuj się z nami!

MEDIACJA W PUNKTACH NPP I NPO

Nieodpłatna mediacja, począwszy od 2020 r. jest obok nieodpłatnej pomocy prawnej oraz poradnictwa obywatelskiego usługą gwarantowaną przez Państwo w ramach systemu poradnictwa. W punktach nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego mediatorzy pełniąc swoje dyżury, służą pomocą w **rozwiązywaniu konfliktów w formie polubownej**.

Nieodpłatna mediacja przysługuje osobom, które nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Na wyznaczonych dyżurach mediatorzy poinformują o wszystkich regulacjach związanych z nieodpłatną mediacją w sposób zrozumiały i przystępny. Mediacja będzie dedykowana osobom, które mają wolę rozwiązania sporu na drodze polubownej i czynią to dobrowolnie, bez żadnego nacisku. Mediator w punkcie pomocy zachowuje neutralność a wszystko co zostanie ujawnione w toku spotkania objęte jest klauzulą poufności.

Nieodpłatna mediacja obejmuje:

1. Poinformowanie osoby uprawnionej o możliwościach skorzystania z polubownych metod rozwiązywania sporów, w szczególności mediacji oraz korzyściach z tego wynikających
2. Przygotowanie projektu umowy o mediację lub wniosku o przeprowadzenie mediacji
3. Przygotowanie projektu wniosku o przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawie karnej
4. Przeprowadzenie mediacji
5. Udzielenie pomocy w sporządzeniu do sądu wniosku o zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem

Mediatorzy w punktach pomocy nie będą mogli podjąć się spraw, w których sąd lub inny organ wydał postanowienie o skierowaniu sprawy do mediacji lub postępowania mediacyjnego, a także spraw, w których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że w relacji stron występuje przemoc.

Biblioteczka Prawna Stowarzyszenia „DOGMA”

PUBLIKACJA WYDANA PRZEZ:

Stowarzyszenie Na Rzecz
Poradnictwa Obywatelskiego
„Dogma”

40-074 Katowice, ul. Raciborska 48, lok.2
tel. 32 557 51 83

stowarzyszeniedogma@gmail.com
www.dogma.org.pl

NIP: 634-25-05-321, REGON: 278130684, KRS: 0000175368

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków
otrzymanych z Powiatu Lublinieckiego

**POWIAT
LUBLINECKI**